

Latinska fraser som är vanliga i filosofiska texter

Inom hakparentes anges den ordagranna betydelsen, när denna skiljer sig mycket från frasens gängse filosofiska innebörd. På tre- och fler-staviga ord har ett accenttecken satts in före den betonade vokalen. (Tvåstaviga latinska ord har alltid betoningen på första stavelsen.)

ad hoc [till detta] En förändring av en teori är *ad hoc* om den är tillkommen för att undvika ett motargument, och inte har någon annan förtjänst oberoende av detta syfte.

ad h'ominem [mot människan] inriktat på person

ad infin'itum mot oändligheten

ad lib., *ad l'ibitum* på det sätt som man önskar

a forti'ori (förkortning av 'a forti'ori argum'ento') med desto starkare skäl

argum'entum ad h'ominem personargument

a posteri'ori [från det som kommer efter] grundat på (sinnes)erfarenhet

a pri'ori [från det som kommer före] 1. oberoende av (sinnes)erfarenhet 2. i förväg, innan man undersökt det särskilda fallet

causa sui sin egen orsak

c'eteris p'aribus allt annat lika, under i övrigt lika omständigheter

c'irculus viti'osus (pl. *c'irculi viti'osi*) ond cirkel

c'ogito, ergo sum jag tänker, alltså finns jag

cond'itio sine qua non [villkor utan vilket ej] nödvändigt villkor

contrad'ictio in adj'ecto [motsägelse i det tillagda] motsägelse som uppstår genom att en bestämning är oförenlig med det som den syftar på (t ex 'gift untkarl')

cum grano salis [med ett korn salt] med en nypa salt

de dicto om ordet, om utsagan

de facto i själva verket

defini'endum (pl. *defini'enda*) det som ska definieras
definiens (pl. *defini'entia*) det definierande
de jure enligt lagen
de re om saken
desider'atum (pl. *desider'ata*) något önskvärt
deus ex m'acchina [gud ur maskinen; övernaturligt ingripande i en teaterpjäs]
 lösning av ett problem genom att tillföra något ovidkommande som inte fanns
 med i problemets formulering
eo ipso på grund av just detta
ergo alltså
et al. (*et 'alii*) [och andra] med flera (författare)
ex ante (förkortning av 'ex ante facto') i förväg
ex falso qu'odlibet [från det falska vad som helst] principen att en falsk utsaga
 logiskt implicerar alla andra utsagor
ex hyp'othesi enligt hypotesen
explan'andum (pl. *explan'anda*) det som ska förklaras
expl'anans (pl. *explan'antia*) det som förklarar
ex post (förkortning av *ex post facto*) i efterhand
falsum det falska
fiat [varde] befallning, postulering
hom'unculus (pl. *hom'unculi*) [liten människa] en inre eller central del av
 medvetandet som styr medvetandet i stort
ibid. (*ib'idem*) detsamma, på samma ställe
idem (*id.*) densamme, samme författare
in m'edias res [in i tingens mitt] för att gå rakt på sak
in se i sig själv
inter 'alia bland annat
ipso facto på grund av just detta faktum
loc. cit. (*loco cit'ato*) på anført ställe (Står efter författarnamn.)
modus (pl. *modi*) sätt
modus ponens [bekräftande sätt] att från "A" och "om A så B" dra slutsatsen "B"
modus tollens [avlägsnande sätt] att från "inte B" och "om A så B" dra slutsatsen
 "inte A"
mut'atis mut'andis [med det ändrat som bör ändras] med vederbörliga
 konsekvensändringar
non s'equitur [följer ej] felaktig slutsats

op. cit. (opere citato) i anført arbejde (Står efter författarnamn.)
pace [fred åt] Med 'pace NN' menas 'med all respekt för att NN har en annan
 uppfattning'.
passim [runt omkring] på åtskilliga ställen (i ett verk)
per se i sig själv
pet'itio förkortning för 'petitio principii'
pet'itio princ'ipii [begäran om slutsatsen] cirkelargument, otillåten premiss (se
 kapitel 12)
post factum [efter faktum] i efterhand
post hoc, ergo propter hoc [efter detta, således på grund av detta] felslutet att en
 händelse som följer efter en annan därför är förorsakad av denna
prima facie vid första påseendet
propter hoc på grund av detta
qua som, i egenskap av ('Qua philosopher, she has to disbelieve this.')
quod erat demonstr'andum vilket skulle bevisas
red'uctio förkortning för 'reductio ad absurdum'
red'uctio ad abs'urdum [återförande till något absurt] motbevis genom att härleda
 en motsägelse
res c'ogitans (pl. *res cogit'antes*) [tänkande ting] det som tänker, själen,
 medvetandet (Descartes)
s.a. (sine anno) [utan år] utgivningsår ej angivet
salva verit'ate [med sanningen bevarad] utan att sanningsvärdet ändras
sensus comm'unis [allmänt förnuft] sunt förnuft
sic [sålunda] det är faktiskt så
simpl'iciter helt enkelt, i sig själv
sine qua non ('conditio sine qua non') nödvändigt villkor
s.l. (sine loco) [utan plats] utgivningsort ej angiven
sub specie aeternit'atis ur evighetens synvinkel
sui g'eneris av sitt eget slag
summum bonum det högsta goda
t'abula rasa [utslätad vaxtavla] medvetande som inte är påverkat av sinnesintryck
 eller erfarenheter
t'ertium non datur [något tredje gives ej] lagen om det uteslutna tredje
tu quoque [du också] den som framlägger kritiken kan själv kritiseras för samma
 sak
univers'alia (pl.) allmänbegrepp

vide infra se nedan

vide supra se ovan

viz. (förkortning för 'videlicet') nämligen

